

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti

COM(2009) 154 galutinis – 2009/0157 (COD)

(2011/C 44/25)

Pranešėjas **Claudio CAPPELLINI**

Taryba, 2009 m. lapkričio 20 d., vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo

COM(2009) 154 galutinis – 2009/0157(COD).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2010 m. birželio 15 d. priėmė savo nuomonę.

464-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2010 m. liepos 14–15 d. (liepos 14 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 119 narių balsavus už 1 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Komitetas palankiai vertina šį Komisijos pasiūlymą ir pažymi, kad jo nepakanka žaliojoje knygoje atveriamoms perspektyvoms, juo labiau 2005 m. spalio 26 d. EESRK nuomonėje pateiktiems pasiūlymams realizuoti.

1.2 Komitetas mano, kad pasiūlymas dėl reglamento yra svarbi priemonė pilietinei visuomenei, skirta padidinti teisinį nuspėjamumą ir padėti greitai ir ekonomiškai išspręsti tarptautinio paveldėjimo klausimus valstybėse narėse. Tačiau norėtų atkreipti Komisijos dėmesį į tai, kad būtina atidžiai peržiūrėti tekstą visomis kalbomis, kadangi ne tik daugeliu atvejų neteisingai pavartoti teisiniai terminai, bet ir ne visiškai sutampa vertimai.

1.3 Komitetui susirūpinimą kelia kai kurie klausimai, ypač susiję su ne ES valstybių narių teise ir kai kuriais paveldėjimo pažymėjimo ypatumais. Atsižvelgdamas į šias abejones, Komitetas rekomenduoja naujai suformuluoti 26 straipsnį ir prailginti 43 straipsnio 2 dalyje numatytą laikotarpį. Norint atlikti išsamią tokio sudėtingo dokumento, kaip pasiūlymas dėl reglamento, analizę ir jį pristatyti, reikėtų parengti ilgesnį darbo dokumentą, nei numatyta įprastais EESRK standartais.

1.4 Komitetas primygtinai rekomenduoja patvirtinti šiuos pasiūlymo dėl reglamento pakeitimus:

- i. pasiūlymo dėl reglamento aiškinamojo memorandumo 1.2 ir 3.2 punkte (žr. 3.4.3 ir 3.4.4) įrašyti: „Įvairios normos taip pat trukdo ir vilkina visapusišką teisėtos paveldėtojo nuosavybės teisės velionio nuosavybę įgyvendinimą“ ir „Vienašališkų valstybių narių veiksmų nepakaktų įgyven-

dinti visus pasiūlymo dėl reglamento tikslus“;

- ii. 1 straipsnio 1 dalyje įrašyti paaiškinimą, kad pasiūlymas dėl reglamento taikomas tik „tarptautinio pobūdžio“ paveldėjimams (žr. 4.1.1);
- iii. 21 straipsnio 1 dalyje vietoj „po“ visose kalbinėse versijose įrašyti papildomi arba „ne tik“ (žr. 4.3.8),
- iv. 25 straipsnį pakeisti nauju straipsniu: „Visuotinis taikymas. Šiame reglamente nurodoma taikytina teisė net tuo atveju, kai ši teisė nėra valstybės narės teisė“ (žr. 4.3.9),
- v. Pakeisti 26 straipsnį (pavadinimas „Nukreipimas į trečiosios šalies teisę“, o ne „Nukreipimas“) nauju straipsniu: „Jei velionis nepasirinko teisės, kaip numatyta 17 straipsnyje ir pagal šį reglamentą taikytina teisė yra ne ES valstybės narės teisė, ir jos įstatymų kolizijos normose nurodoma, kad taikytina teisė yra ES valstybės narės teisė arba kitos, ne ES valstybės narės, kuri taikytų savo teisės normas, teisė, taikomos šioje kitoje valstybėje galiojančios teisės normos. Šis straipsnis netaikomas paveldėjimo susitarimams, kurių siejamasis veiksnys, nustatytas 18 straipsnio 2 dalyje, yra teisė, su kuria jis glaudžiausiai susijęs“ (žr. 4.3.10.1),

- vi. 27 straipsnyje prieš „nesuderinamas“ visose kalbinėse versijose įrašyti „akivaizdžiai“ ir bent jau prancūzų ir italų kalbomis prieš „viešajai tvarkai“ įrašyti „tarptautinei“ (žr. 4.3.11);
- vii. 27 straipsnio 2 dalyje „jos sąlygos“ visose kalbinėse versijose pakeisti į „jos nuostatos“ (žr. 4.3.12),
- viii. 43 straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį prailginti iki 9 arba 12 mėnesių (žr. 4.6.1).

2. Padėties apžvalga

2.1 Pasiūlyme nagrinėjama sudėtinga tema, svarbi visiems, turintiems nuolatinę gyvenamąją vietą Europos Sąjungoje (išskyrus kai kurias papildomas taisykles, numatytas 6 straipsnyje), nepriklausomai nuo jų pilietybės. Žalioji knyga dėl paveldėjimų ir testamentų ⁽¹⁾ prasidėjo išsamios konsultacijos dėl tarptautinių netestamentinių ir testamentinių paveldėjimų.

2.2 Praktinę pasiūlymo dėl reglamento, kaip bendros standartus nustatančios priemonės, svarbą lemia dabartinė šiuo metu ES valstybėse narėse galiojančių teisinių normų įvairovė. Jos susijusios su:

- a) taikomos teisės nustatymu,
- b) teismų jurisdikcija tarptautinių testamentų ir paveldėjimų atvejais,
- c) sąlygomis, kuriomis kitos ES valstybės narės teismo priimti sprendimai gali būti pripažinti ir vykdomi, ir
- d) sąlygomis, kuriomis valstybėje narėje gauti autentiški aktai pripažįstami ir vykdomi.

2.3 Siekiant aiškumo, pasiūlymu dėl reglamento norima sukurti vieną bendrą šių normų sistemą. Visos jos priklauso tarptautinei privatinei teisei ir todėl sprendimai dėl tarptautinių testamentų ir paveldėjimų priklauso nuo jiems taikytinos teisės pagal ginčo nagrinėjimo vietos (ES valstybės narės) įstatymų kolizijos normas (nurodytas pasiūlyme dėl reglamento). Ir atvirkščiai, pačiu pasiūlymu dėl reglamento nesiekama daryti poveikio ES valstybėse narėse galiojančiai materialinei teisei, kuri reglamentuoja paveldėtojų statusą, teises ir pareigas, atsižvelgiant į palikimo savininko (mirusiojo) turtą (arba palikimą). Be to, VI skyriuje numatytas Europos paveldėjimo pažymėjimas yra ne išimtis; jis susijęs su paveldėtojo statuso įrodymu ir nenustato jokių vienodų nacionalinių materialinės teisės nuostatų, kokiomis sąlygomis šis statusas įgyjamas. Apskritai, išskyrus šį pasiūlymą dėl reglamento, nacionalinė materialinė teisė nepriklauso Sutarties 65 straipsnio b punktu nustatyta kompetencijai.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Nuomonėje ⁽²⁾ dėl Žaliosios knygos dėl paveldėjimų ir testamentų, EESRK, be kita ko:

- a) teigiamai vertina žaliąją knygą ir mano „kad joje keliama klausimai yra esminiai ir skubiai sprendini“,
- b) atkreipia Komisijos dėmesį „į galinčias paveldėtojams iškilti mokesčių problemas, jei palikimas yra dviejose ar daugiau valstybių“, ir
- c) atvirai išreiškia savo susidomėjimą, teigdamas, „kad testamentų ir paveldėjimų klausimas yra labai svarbus Europos piliečiams. Procedūrų supaprastinimas, kuris užtikrins didžiausią teisinį ir mokestinį saugumą ir paspartins tarptautinių paveldėjimų administravimą, yra būtent tai, ko piliečiai tikisi iš Bendrijos iniciatyvos, [...] tad jų nederėtų nuvilti“.

3.2 EESRK susidomėjimas testamentų ir paveldėjimų klausimu, kaip „labai svarbiu Europos piliečiams“ praėjus ketveriems metams po žaliosios knygos analizės turi būti atnaujintas atsižvelgiant į Komisijos pasiūlyme dėl reglamento siūlomą struktūrą ir konkrečias nuostatas.

3.3 Dabartinio pasiūlymo dėl reglamento suteikiamos galimybės ir suinteresuotieji subjektai

3.3.1 Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad savo nuomonėje ⁽³⁾ EESRK paragino Komisiją atsižvelgti į mokesčių problemas ir pareikškė, kad jam labai rūpi „didesnio mokestinio saugumo“ užtikrinimas. Turint omenyje pasiūlymo dėl reglamento taikymo sritį pagal Sutarties 65 straipsniu nustatytą siaurą kompetenciją, pasiūlymas dėl reglamento nagrinėja su testamentais ir paveldėjimais susijusius tarptautinės privatinės teisės aspektus, ir juo nesiekama daryti tiesioginio poveikio valstybių narių teisei, reglamentuojančiai mokestinius tarptautinių testamentų ir paveldėjimų klausimus.

3.3.2 Testamentai – tuo atveju, jei jie yra sudaryti – sudaromi prieš mirtį, ir testatorius gali juos panaikinti. Taisyklės dėl paveldėjimų pradedamos taikyti iš karto po mirties, todėl testamentai ir paveldėjimai įsigalioja ir tampa teisėtais bei reglamentuoja paveldėjimą tik po testatoriaus mirties. Todėl pasiūlymas dėl reglamento yra svarbus visiems, bet kuriai pilietinės visuomenės suinteresuotųjų subjektų kategorijai.

3.3.3 Dėl jo taikymo srities aiškumo, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad pasiūlymas dėl reglamento:

- a) taikomas tik tarptautinio pobūdžio testamentams ir paveldėjimams, kurie pasiūlyme dėl reglamento nėra apibrėžti, o ne daug didesniai skaičiui grynai nacionalinio pobūdžio paveldėjimų, ir

⁽¹⁾ COM(2005) 65 galutinis.

⁽²⁾ OL C 28, 2006 2 3, p. 1.

⁽³⁾ OL C 28, 2006 2 3, p. 1.

- b) taikomas individams, t. y. fiziniams asmenims, o ne privatinės ar viešosios teisės juridiniams asmenims.

3.4 Tikslai ir subsidarumo principas

3.4.1 Nėra abejonių, kadangi ES reglamentas tiesiogiai taikomas ES valstybėms narėms, jų nacionaliniams teisės aktams ir teismams ir yra privalomas, pasiūlymas dėl reglamento labai padidins teisinį jo reglamentuojamų klausimų numatomumą. Tai sudaro tiesioginę pridėtinę pasiūlymo dėl reglamento vertę. Formuluojuojant jo nuostatas prioritetą Jo nuostatų kokybė ir tikslumas yra pirmas svarbos.

3.4.2 Siekiant išdėstyto tikslo „pašalinti visas laisvo asmenų judėjimo kliūtis“ nereikėtų pamiršti, kad į klausimus, ar individas turi paveldėtojo statusą ir juridines „teises“ į mirusiojo turtą ES valstybėje narėje, atsako ne tarptautinės privačios teisės nuostatos (šio pasiūlymo dėl reglamento objektas), bet atitinkamos galiojančios ES valstybių narių materialinės teisės, susijusios su testamentais ir paveldėjimais, nuostatos. Šiuo požiūriu pasiūlymas dėl reglamento padėties nekeičia, nes šių materialinės teisės nuostatų jis nesuvienodina. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai reikėtų persvarstyti ir, jei reikia, iš dalies pakeisti pasiūlymo aiškinamąjį memorandumą. EESRK dar kartą primena savo anksčiau išreikštą raginimą dėl Jungtinės Karalystės, Airijos ir Danijos pozicijų, kad šios valstybės narės pareikštų norą įgyvendinti šį reglamentą.

3.4.3 Išsiaiškinus tai, pasiūlymo dėl reglamento aiškinamojo memorandumo 1.2 punkte tiksliai konstatuojama („Šiandien šie asmenys susiduria su dideliais sunkumais, norėdami įgyvendinti savo teises tarptautinio paveldėjimo atveju“) ir daroma mažiau įtikinanti ir plataus užmojo išvada, apimanti ir nuosavybės teisę („Įvairios normos taip pat kliudo visapusiškai įgyvendinti teisę į privačią nuosavybę“). Šiuo atveju tikslesnis ir tinkamesnis variantas būtų „Įvairios normos taip pat trukdo ir vilkina visapusišką teisėtą paveldėtojo nuosavybės teisės į velionio nuosavybę įgyvendinimą“.

3.4.4 Teiginyje „Vienašališki valstybių narių veiksmai prieštarautų šiam tikslui“ sąvoka „prieštarautų“ yra perdėta. Jei valstybės narės pageidauja, jos gali, nepaisant reglamento, siekti bent vienodos taikytinos teisės nustatymo tikslo, ratifikuodamos 1989 m. Hagos konvenciją dėl mirusių asmenų turto paveldėjimui taikomos teisės. EESRK mano, kad šiuo atveju geriau vartoti nuosaikesnę formuluotę „Vienašališkų valstybių narių veiksmų nepakaktų visiems pasiūlymo dėl reglamento tikslams įgyvendinti“.

4. Konkrečios pastabos

4.1 I skyrius. Taikymo sritis ir struktūra

4.1.1 Pasiūlymu dėl reglamento siekiama reglamentuoti tarptautinius testamentus ir paveldėjimus, tačiau nepateikiama jų apibrėžtis. Siekiant aiškumo, pasiūlyme dėl reglamento turėtų būti nurodoma, kad jis taikomas tik „tarptautinio pobūdžio testamentams ir paveldėjimams“.

4.1.2 Kaip galima spręsti iš pavadinimo, pasiūlymas dėl reglamento taikomas tiek jurisdikcijos klausimams (II skyrius), tiek teismo sprendimų pripažinimo bei vykdymo klausimams (IV skyrius), t. y. toms dviem tarptautinėms privatinės teisės sritims, kurias, išskyrus taikytinos teisės taisykles, reglamentuoja 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, (toliau – Reglamentas 44/2001), į kurio taikymo sritį testamentai ir paveldėjimai nepatenka. Dėl šios spragos tampa aišku, kodėl sprendimas į pasiūlymą dėl reglamento įtraukti visas tris tarptautinės privatinės teisės sritis, t. y. taikytiną teisę, jurisdikciją ir teismo sprendimų, susijusių su tarptautiniu paveldėjimu, pripažinimą bei vykdymą, yra labai svarbus.

4.2 II skyrius. Jurisdikcija

4.2.1 II skyrius (3–15 straipsniai) skirtas jurisdikcijai ir taikomas visiems valstybių narių teismams, o neteisminėms institucijoms taikomos tik tada, kai reikia.

4.2.2 Bendrąją jurisdikciją turi teismai tų valstybių narių, kuriose velionio nuolatinė gyvenamoji vieta buvo jo mirties dieną. Akivaizdu, kad nepateikiama jokia su pilietybe susijusi sąlyga. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad ir bendras ES jurisdikcijos režimas arba *lex generalis*, t. y. Reglamentas (EB) Nr. 44/2001, suteikia bendrąją kompetenciją gyvenamosios vietos pagrindu, tačiau palieka nuošalyje bet kokius su pilietybe susijusius aspektus.

Remiantis pasiūlymu dėl reglamento bendroji jurisdikcija taikoma (mirusiems) ES piliečiams, taip pat ir ne ES piliečiams, jei mirties dieną jų nuolatinė gyvenamoji vieta buvo ES valstybėje narėje.

4.2.3 Tais atvejais, kai velionio nuolatinė gyvenamoji vieta jo mirties dieną buvo ne valstybėje narėje, valstybių narių teismai tam tikrais atvejais vis tiek turi „likutinę jurisdikciją“, kuri ES išplečia valstybių narių teismų jurisdikciją ir suteikia jiems kur kas didesnę kompetenciją, nei paprastu atveju, kai velionio nuolatinė gyvenamoji vieta jo mirties dieną buvo valstybėje narėje. Bendroji jurisdikcija nuo pilietybės nepriklauso, tačiau nuo jos priklauso likutinė jurisdikcija.

4.2.4 Pagal pasiūlymą dėl reglamento, valstybės narės, kurioje yra turtas, teismai neturi *per se* bendrosios jurisdikcijos. Tačiau turto perdavimo, įregistravimo viešuosiuose registruose arba perkėlimo į tokį registrą atvejais taikoma dalinė išimtis.

4.3 III skyrius. Taikytina teisė

4.3.1 III skyriuje numatomos vienodos taikytinos teisės bei normos (16–28 straipsniai). Bendroji norma yra tai, kad visiems paveldėjimo klausimams taikytina teisė yra valstybės, kurioje mirties dieną velionis turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teisė. Netaikoma jokia kita, pvz., pilietybės, sąlyga. Nedaroma skirtumo tarp kilnojamojo ir nekilnojamojo turto.

4.3.2 Reikia pabrėžti, kad pasiūlyme dėl reglamento numatytos įstatymų kolizijos normos, kurias turi taikyti valstybių narių teismai, nurodo taikytiną teisę, kuri turi būti taikoma net tuo atveju, kai šios teisės valstybė nėra ES valstybė narė (25 straipsnis).

4.3.3 Paprastai, tarptautinė privatinė teisė pripažįsta „šalių autonomiškumą“, t. y. galimybę šalims pasirinkti bet kurią taikytiną teisę dėl sutartinių dalykų. Pagal pasiūlymą dėl reglamento, asmuo gali pasirinkti visiems paveldėjimo klausimams taikytiną teisę, tačiau tai gali būti tik valstybės, kurios pilietybę jis turi, teisė.

4.3.4 Siekiant teisinio numatomumo, toks pasirinkimas turi būti aiškiai nurodomas pareiškime, kuriame išreiškiama paskutinė valia.

4.3.5 Kita tema, kurios negalima painioti su galimybe pasirinkti visiems paveldėjimo klausimams taikytiną teisę, yra „Paveldėjimo susitarimai“. Su asmens palikimu susijęs susitarimas reglamentuojamas teise, kuri susitarimo sudarymo dieną pagal šį pasiūlymą dėl reglamento būtų buvusi taikoma šio asmens palikimui jo mirties atveju. Naudojami alternatyvūs *favor validitatis* siejamieji veiksniai.

4.3.6 Tiek lyginamosios, tiek vienodos teisės požiūriu, labai svarbi yra taikytinos teisės taikymo sritis. Pasiūlymu dėl reglamento išplečiama taikytinos teisės taikymo sritis – ja reglamentuojami visi paveldėjimo klausimai – nuo palikimo atsiradimo iki galutinio perdavimo teisę jį gauti turintiems asmenims. Pagrindinis priežastis yra viena taikytina teise reglamentuoti kuo daugiau teisinių klausimų, siekiant didinti teisinį numatomumą ir mažinti sudėtingą ir daug laiko reikalaujančią informacijos paiešką kitoje teisėje (kituose įstatymuose) (dažnai užsienio). Pasiūlyme dėl reglamento pateikiamas ilgas ir nebaigtinis sąrašas klausimų, kuriuos turėtų reglamentuoti taikytina teisė, taip pat įskaitant ir neišvardytus klausimus, susijusius su paveldėjimu, nuo palikimo atsiradimo iki galutinio perdavimo teisę jį gauti turintiems asmenims.

4.3.7 Taikytina teisė reglamentuoja visus paveldėjimo klausimus – nuo palikimo atsiradimo iki galutinio perdavimo teisę jį gauti turintiems asmenims, tačiau ji nekludo taikyti turto buvimo vietos valstybės teisės, jei pagal pastarąją teisę po paveldėjimui taikytina teise nustatytų formalumų turi būti atliekami palikimo pagal įstatymą arba pagal testamentą priėmimo arba atsisakymo formalumai.

4.3.8 Kalbant apie šią nuostatą, rekomenduojama išsiaiškinti, ar 21 straipsnio 1 dalyje vietoj „po paveldėjimui taikytina teise nustatytų formalumų turi būti atliekami ...“, t. y. nurodant, kad tai turi būti daroma atlikus ankstesnius formalumus, geriau būtų vartoti „kartu su paveldėjimui taikytina teise nustatytais formalumais turi būti atliekami „papildomi“ (arba „ne tik“)“ („formalumai“). Manome, kad šios nuostatos kontekste labiau tiktų žodžiai „papildomi“ arba „ne tik“.

4.3.9 EESRK mano, kad iš „Visuotinio taikymo“ (25 straipsnis) nuostatos formuluotės turėtų būti aišku, kokia yra būsimo reglamento III skyriaus paskirtis: nurodyti taikytiną teisę. Paprasčiau ir tinkamiau būtų suformuluoti taip: „Visuotinis taikymas. Šiame reglamente nurodyta taikytina teisė taikoma net tuo atveju, kai ši teisė nėra valstybės narės teisė“.

4.3.10 Paliekant nuošalyje mirusiojo galimybę pasirinkti savo nacionalinę teisę (17 straipsnis), pagal šį Reglamentą paprastai taikoma klausimą nagrinėjančio teismo buvimo vietos valstybės teisė, ES valstybės narės, kurioje mirties dieną velionis turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teisė. Tačiau, laikantis likutinės jurisdikcijos (6 straipsnis), gali būti taikoma ne ES valstybės narės teisė. Tokiais atvejais būtina užkirsti kelią tam, kad reglamentas nepanaikintų siejamųjų veiksmų vienovės, kuri jau gali egzistuoti tarp kai kurių ne ES valstybių narių (vienovė, kuri gali būti naudinga bet kuriam velioniui ir jo įpėdiniais) ir kuri suteikia nacionalinei teisės sistemai jurisdikciją (kurios ji savo pačios požiūriu neturi) nagrinėti konkretų paveldėjimą. Siekiant užtikrinti šį poreikį ir geresnį bei tolygesnį koordinavimą tarp ES ir ne ES valstybių narių, rekomenduojama pakeisti dabartinį 26 straipsnį (pavadinimas „Nukreipimas į trečiosios šalies teisę“ o ne „Nukreipimas“) šiuo straipsniu:

4.3.10.1 „Jei velionis nepasirinko teisės, kaip numatyta 17 straipsnyje ir pagal šį reglamentą taikytina teisė yra ne ES valstybės narės teisė ir jos įstatymų kolizijos normose nurodoma, kad taikytina teisė yra ES valstybės narės teisė arba kitos, ne ES valstybės narės, kuri taikytų savo teisės normas, teisė, taikomos šioje kitoje valstybėje galiojančios teisės normos. Šis straipsnis netaikomas susitarimams dėl paveldėjimų, kurių siejamasis veiksnys, nustatytas 18 straipsnio 2 dalyje yra teisė, su kuria jis glaudžiausiai susijęs“.

4.3.10.2 Ši nauja nuostata yra priderinama prie reglamento ⁽⁴⁾ ir ją siekiama pagerinti ⁽⁵⁾ panašią nuostatą, išsaugotą svarbioje Hagos konvencijoje dėl mirusių asmenų turto paveldėjimui taikomos teisės, dėl tos pačios priežasties, t. y. „nes dauguma delegacijų (...) vertino ją kaip bandymą suardyti jau egzistuojančią vienovę“ ⁽⁶⁾. Be to, lankstumas, kurį numato ši taisyklė (naujas 26 straipsnis) atitinka kai kuriose ne ES valstybėse narėse, pvz., JAV taikomą „nukreipimo į trečiosios šalies teisę“ teisę ir praktiką ⁽⁷⁾.

Tai, kad į „Roma I“ ir „Roma II“ reglamentus nebuvo įtrauktos jokios „nukreipimo į trečiosios šalies teisę“ nuostatos, paprasčiausiai susiję su tuo, kad jų objektas (sutartinės ir nesutartinės prievolės) labai skiriasi nuo paveldėjimo klausimų. Toks išskyrimas Roma I ir II reglamentuose *per se* nėra rimtas argumentas neįtraukti pirmiau rekomenduoto naujo 26 straipsnio, kuris sprendžiant paveldėjimo klausimus yra svarbus ir naudingas tiek velioniui ir jo įpėdiniais, tiek ir užtikrinant tolygesnį siejamųjų veiksmų tarp ES ir ne ES valstybių narių koordinavimą.

4.3.11 Tradicinė, tačiau svarbiausia nuostata pateikiama 27 straipsnyje, nurodant viešosios tvarkos normas. Atsižvelgiant į gana vienodą taikymą, siūloma visose reglamento kalbinėse versijose įrašyti „akivaizdžiai“ prieš „nesuderinamas su ginčo nagrinėjimo vietos viešąja tvarka“ ir bent jau prancūzų ir italų kalbomis (o kur reikalinga – ir kitomis kalbomis) prieš „viešąją tvarką“ įrašyti tarptautine. Naujoviškas ir naudingas yra konkrečiai paveldėjimo klausimams numatytas šios priemonės išskyrimas „tik dėl to, kad jos sąlygos, susijusios su privalomąja palikimo dalimi, skiriasi nuo ginčo nagrinėjimo vietoje galiojančių sąlygų“.

4.3.12 27 straipsnio 2 dalis redakcijoje anglų kalba „its clauses regarding“ „(jos sąlygos, susijusios su)“ nėra identiškas redakcijai prancūzų kalba „ses modalités concernant“. Rekomen-

duojama redakcijose visomis reglamento kalbomis išsaugoti „jos nuostatos“.

4.4 IV skyrius. Pripažinimas ir vykdymas

4.4.1 Remiantis Reglamento (EB) nr. 44/2001 pavyzdžiu, pasiūlymo dėl reglamento IV skyriaus 29–33 straipsniuose pateikiamos nuostatos dėl pripažinimo.

4.4.2 Tarptautinių paveldėjimų supaprastinamas Europoje bus įgyvendintas laikantis principo, kad ES valstybėje narėje pagal pasiūlymą dėl reglamento priimtas sprendimas yra pripažįstamas kitoje valstybėje narėje ir tam nėra reikalinga speciali procedūra.

4.4.3 Valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės valstybėje narėje, į kurią kreiptasi su prašymu jį pripažinti, ir yra nepripažįstamas tik keturiais atvejais.

4.5 V skyrius. Autentiški aktai

4.5.1 Tarptautinius paveldėjimus labai supaprastins tai, kad pagal reglamentą vienoje valstybėje narėje sudaryti arba įregistruoti autentiški aktai, kurie yra įprasti paveldėjimo srityje, pripažįstami kitose valstybėse narėse.

4.6 VI skyrius. Europos paveldėjimo pažymėjimas

4.6.1 Šiuo pasiūlymu dėl reglamento pradedamas naudoti Europos paveldėjimo pažymėjimas, kuriuo įrodomas įpėdinio pagal įstatymą ir pagal testamentą statusas ir testamentą vykdytojų arba jį administruojančių trečiųjų šalių įgaliojimai. 43 straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį rekomenduojama prailginti iki 9 arba 12 mėnesių.

4.6.2 Reikėtų supaprastinti prašymo formos modelį ir išbraukti nereikalingą informaciją 4.7 punkte.

2010 m. liepos 14 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI

⁽⁴⁾ Ir taip išplečia „nukreipimo“ funkciją iš ne ES valstybių narių į ES valstybes nares.

⁽⁵⁾ Netaikant jos ne tik *Professio juris* (17 straipsnis) atveju, bet ir atsižvelgiant į įvairaus pobūdžio siejamuosius ryšius ir metodiką (išlygų galimybes, kaip teisė, su kuria jis glaudžiausiai susijęs, 18 straipsnio 2 dalis).

⁽⁶⁾ Waters ataskaita, p. 553. 1988 m. spalio 3–20 d. šešioliktosios sesijos nagrinėjimas, T. II Hagos konferencija dėl tarptautinės privatinės teisės, 1990 m. Hagos konvencija dėl paveldėjimui dėl mirties taikytinos teisės. Taip pat P. Lagarde, *La nouvelle Convention de la Haye sur la loi applicable aux successions*, RCDIP 1989 m., p. 249 (258).

⁽⁷⁾ Atsižvelgiant į Hagos konvencijos 4 straipsnį, E. F. Scoles, *The Hague Convention on Succession*, AJCL 1994 m., p. 85, (113).